

Актуально

Озимина засинає до весни

Закінчується 2017-й рік. Нелегким він був для трудівників нашого господарства. Але яскрава зелень озимини на полях свідчить про те, що випробування погодними умовами, яких ми зазнали цього року, витримані гідно.

Надто рання весна, а потім екстремальна погода у квітні – снігопади і морози – внесли певні корективи в роботу та негативно позначилися на майбутньому врожаї. Не кращими виявилися й подальші сюрпризи: три-чотири бездощів'я, низька відносна вологість повітря, часті вітри-суховії призвели до повітряної, а потім і ґрунтової посухи, що, звісно, продовжувало негативно впливати на врожай.

Та, дякуючи працьовитості, відповідальності, високому професіоналізму працівників нашого підприємства, застосуванню вологозберігаючих органічних технологій вирощування сільськогосподарських культур, отримано гарний урожай, закладено кормову базу для тваринництва.

Відживувавши, ми сподівалися, що осіння посівна пройде за кращих погодних умов. Проте, наближалися строки посіву озимих культур, зокрема, основної культури – пшениці озимої, але дощів все не було. Тому ми використовували вологу, яка була накопичена в ґрунті за рахунок снігозатримання та застосування вологозберігаючих технологій обробітку. Ці прийоми дозволили зберегти капілярність ґрунту і сприяли підйому до поверхні водорозчинних поживних речовин за рахунок осмотичного тиску.

Обробіток ґрунту під озими був традиційним для нашого господарства. Після сидератів було проведено дискування на глибину 8–10 см в два проходи з метою ефективного заробки зелених рослин в ґрунт і кращої та швидшої роботи біоти. Потім провели передпосівну культивування на глибину посіву (4–5 см) культиватором «КВАНТ-7», який має жорсткі стійки та горизонтально розміщені лапи для створення рівного насінневого ложа.

Випробуваний метод обробітку застосували на площах, де зростала багаторічна трава останнього року використання. Такі поля після весняного укусу були задисковані, а після відростання отави, закультивовані на глибину 6–7 см, що є ідеальною для зупинки росту багаторічних рослин. Адаптувати їхнє відростання можливо, тільки зрізавши кореневу шийку. При цьому в ґрунті залишається розвинена трирічна коренева система. Після відмирання та висихання цих коренів утворюються отвори, що пропускають у нижні шари ґрунту повітря, необхідне для роботи аеробних бактерій. Також за рахунок розгалуженої кореневої системи відбувається розпушування ґрунту.

Посів озимих ми розпочали 12 вересня з озимого жита силосного типу німецької селекції. Це жито має великий коефіцієнт куціння – 1:20, тому зможе вже у травні дати потужну зелену масу для годівлі тварин, після чого поле вивільниться для посіву кукурудзи на силос. Таким чином, ми зможемо взяти з одного поля два врожаї. Посіли також гібридне жито на зерно з покращеними хлібопекарськими показниками селекції інституту ім. Юр'єва.

Озиму пшеницю розпочали сіяти з полів, які були під сидератами, наступними були поля після багаторічних трав, завершували посівну там, де була зібрана кукурудза на силос. В залежності від сорту, ми дотримувалися норми 5,0–5,5 млн. насінин на гектар, враховуючи несприятливі погодні умови. В товарних посівах використали сорти пшениці озимої Білоцерківської селекційно-дослідної станції, ТзОВ «Бучаагрохілпро», Одеського селекційно-генетичного інституту, канадської компанії Strube GmbH & Co. KG. Цієї осені на полях «Агроєкологія» був закладений полігон, на якому висіли сорти озимої пшениці селекції Полтавської державної аграрної академії: Сагайдак, Вільшана, Царичанка, Зелений гай, Кармелюк для вивчення впливу різної маси 1000 зерен на урожайність.

Завершали посівну компанію кормовим трітале, рослини якого довгий час залишаються зеленими та мають соковите стебло, що дасть можливість включити його до зеленого конвеєру після жита.

Посіявши ці культури, з нетерпінням чекали сходів, щодня спостерігаючи за тим, як проростає зерно. Першими з'явилися сходи озимого жита – порадував добрий розвиток кореневої системи. Дощі, що випали восени, поліпшили стан озимого клину – на всіх полях милувала око вруниста зелень. Додає оптимізму те, що зійшло 98% посіяного зерна пшениці озимої, отже, отримали необхідну кількість рослин на одиницю площі для добро врожаю. Маємо й оптимальні показники входу рослин пшениці озимої у зиму – 40% рослин мають 3 листочки й знаходяться на початку фази куціння, решта – 2 листочки. Вся озимина має відмінний і задовільний стан.

Приємно спостерігати також поля багаторічних трав – люцерни й еспарцету. Завдяки вологості і теплій погоді, рослини тут тривалий час продовжували вегетувати і увійшли в зиму в добром стані.

Зараз температура повітря знизилася, випав сніг. Зимуючі культури перейшли у стан анабіозу. Сподіваємося, що так вони зимуватимуть до весни, щоб із настанням тепла відновити вегетацію і дати високий урожай.

Сергій Козін, головний агроном

Шановні працівники, орендодавці, односельці!

У 2017 році ми разом відкривали нові горизонти, долали труднощі, йдучи за своїми мріями, за різної погоди йшли до близьких і далеких перспектив, училися на власних помилках і перемагали.

Дякуємо Вам за плідну співпрацю, що веде до однієї мети – зробити світ кращим.

Сердечно вітаємо Вас зі святами, що вже стукають у кожную українську оселю, – казкові, як у дитинстві, сонячні, кольорові й теплі від пухнастого снігу за вікном.

Бажаємо, щоб новий рік пройшов під знаком миру та добра, щоб він був багатим на нові досягнення і приємні події!

Нехай Господь щедро обдарує Ваші родини благодаттю гармонії, пошле натхнення творити себе й розвивати нашу державу.

Засновники, дирекція ПП «Агроєкологія»

Події

Підтверджена правда про Семена Антонця

Рядки з поеми Івана Нечитайла «Коваль не лиш своєї долі», яка розповідає про засновника ПП «Агроєкологія»

Семена Антонця, звучали цими днями у Полтаві й Шишаках. Презентації твору познайомили читачів із автором і його героєм, особливостями літературної й хліборобської праці.

Тут зійшлися митець і аграрій

Перша презентація книги відбулася у затишній літературній вітальні Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки імені І.П. Котляревського. Тут говорили про поезію, органічне землеробство і людей, які досягли успіху в цих, здавалося б, далеких одна від одної сферах.

Утім, хто сказав, що органічне землеробство не має відношення до поезії? Все життя і діяльність Героя Соціалістичної Праці, Героя України, засновника ПП «Агроєкологія» Семена Свиридоновича Антонця підтвердженням того, що працювати на землі можна так, немов пишеш вірші: з натхненням римуючи колосся і трави, приводячи до єдиної гармонії розум, труд людських рук і природу... Тому не дивно, що написано про Семена Свиридоновича та його систему землеробства дуже багато – науковцями, журналістами, письменниками, поетами.

Поему «Коваль не лиш своєї долі» Іван Нечитайло, член Національної спілки письменників та Національної спілки журналістів України, лауреат премії імені Панаса Мирного та Леоніда Бразова, неодноразовий дипломант конкурсів «Українська мова – мова єднання» та «Краща книга Полтавщини», створив до 80-річного ювілею Семена Антонця. Книга вийшла друком у видавництві «Дивосвіт» наприкінці 2016 року. З того часу її прочитало чимало людей.

Про інтерес до книги говорить уже те, що літературна вітальня ледве вмістила всіх бажаючих. А зібралися тут науковці аграрного, фізіологічного, екологічного, медичного, педагогічного профілю, літератори, видавці, музейні працівники, соратники Семена Антонця Івана Нечитайла по роботі й громадській діяльності, журналісти. Приємно було бачити багато молоді – студентів Полтавської державної аграрної академії та Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка.

А послухати тут було що. Уривки з поеми зачитувала провідний бібліотекар відділу соціокультурної діяльності, ведуча заходу Галина Вовченко. Поетичні рядки налаштували всіх на відповідний лад і задали тон розмові. Автор твору поділився з аудиторією своїми спогадами про зустрічі з героєм поеми про роки їхньої роботи на Шишащині. В той час Іван Якович працював головним редактором районної газети «Сільське життя», згодом – заступником голови Шишацького райвиконкому, а Семен Свиридонович очолював колгосп «Шлях до комунізму». Розповів Іван Нечитайло і про одну з розмов із Семеном Свиридоновичем, яка відбулася кілька років тому на Короленківій дачі, яку

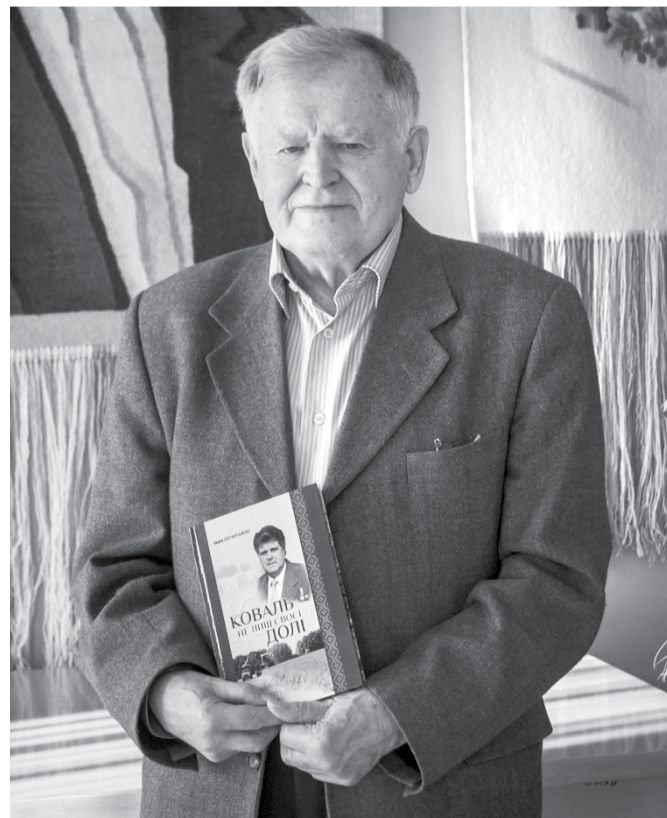

Фото Галини Козьмичук

Іван Нечитайло представляє свою книжку

відбудувало і якою опікується ПП «Агроєкологія». Саме тоді й виникла ідея написати поему про знаменитого аграрія.

Присутнім цікаво було дізнатися, як відбувалася безпосередня робота над книжкою. За словами Івана Яковича, перша частина поеми, в якій йдеться про становлення героя, далася досить легко. А от друга, в якій треба було торкнутися аграрних тем, зокрема, питань збереження землі, органічного господарювання, виявилася міцним горішком.

– Треба було наукові, агрономічні терміни подати поетичною мовою, – пояснив Іван Якович. – І це стало найважчим у моєї роботи. Тому звернувся за порадою до науковців.

Консультантами, які допомогли розібратися із спеціальною термінологією, стали науковці ПДАА – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри Віктор Писаренко, доцент Віктор Самородов, професор кафедри землеробства та агрохімії Микола Опара.

Продовження на 2 сторінці

Органічний рух

Об'єднані однією ідеєю

Все більше аграріїв та переробників поповнюють ряди ентузіастів органічного виробництва. Так, нещодавно на Полтавщині запрацювало ще одне органічне підприємство – завод з виробництва органічних олій «Укролія Органік». Його запуск відбувся на сировині, виробленій у ПП «Агроєкологія».

Серед підприємств і організацій, з якими ми співпрацюємо, найбільше таких, котрі очолюють люди, що бажають берегти довкілля й забезпечувати споживачів якісною продукцією. Звісно, робити бізнес можна по-різному. Проте, є чимало підприємств, які турбуються не лише про гроші, але й про свою країну, її населення, природу, тобто, не знищують цей світ, а змінюють його на краще. На таких засадах збудував свою діяльність засновник ПП «Агроєкологія», Герой Соціалістичної Праці, Герой України Семен Свиридонович Антоненко. Тому знайомство генерального директора ПП «Агроєкологія» Гліба Лук'яненка з керівниками компанії «Укролія» просто не могло не відбутися. Адже в «Укролії» вже замислювалися про відкриття органічного виробництва. І «Агроєкологія» стала першим постачальником органічної сировини.

Саме наше підприємство виростило органічний соняшник, з насіння якого отримали перші партії олій нового заводу. Узагалі ж за добу на потужностях заводу можна переробити 10 т соняшника.

Відкриття органічного виробництва – логічне продовження розвитку вже відомої на теренах України та за кордоном компанії «Укролія». Вона почала працювати на початку 2000-х років в селі Чернечий Яр Диканського району. Перша лінія заводу переробляла 10 т соняшника за добу й випускала продукцію торгової марки «Диканька». Як розповів під час церемонії відкриття органічного виробництва директор компанії з розвитку Юрій Шевченко, коли продукт ТМ «Диканька» вперше представили на ярмарку в Києві, за ним вишикувалася черга. Олія з Полтавщини мала високу якість і відразу припала до смаку споживачам.

З часом у нас сформувалася інша філософія виробництва – виробляти продукти для здорового харчування, – розповів Юрій Шевченко. – Упевнений, що цей проект буде успішним. Але це – більше,

ніж бізнес. Це – соціально відповідальний проект. Ми несемо відповідальність перед дітьми, населенням у цілому, реалізуючи можливість надати їм здоровий продукт. Зараз Всесвітня організація охорони здоров'я занепокоєна тим, що в усьому світі люди мають проблеми із захворюваннями серцево-судинної системи, алергією, ожирінням. І значною мірою ці проблеми пов'язані із харчуванням. Виробництво органічної продукції надає людям можливість харчуватися здоровою їжею. А це – здоров'я нації, здоров'я країни.

Протягом кількох років проводилися пошуки сировини, обладнання, підготовка до сертифікації. Безпосередні роботи із організації й запуску заводу були проведені лише за п'ять місяців. Майданчик у Чернечому Яру був повністю переобладнаний виключно під органічне виробництво. Тобто, тут випускають лише органічні олії. Тому обладнання, складські приміщення, автомобілі, сировина тощо тут призначені лише для «органіки», мають відповідну якість і сертифікацію та жодним чином не перетинаються із виробництвом неорганічної продукції.

– Сертифікацію виробництва проводила компанія «Органік Стандарт», що свідчить про визнання відповідності наших продуктів суворим нормам, що застосовують до органічної продукції в Європі, – пояснив головний технолог «Укролія Органік» Сергій Косвинцев. – Із цим сертифікатом ми отримуємо доступ до європейських і світових ринків і в якості одного з лідерів галузі в Україні готові пробивати шлях українській органічній продукції в Європу.

Новий завод став першим в Україні, що виробляє органічну олію в промислових масштабах. Такий великий виробник цілком здатен стати центром, навколо якого може сформуватися органічний кластер. Цим шляхом зараз ідуть органічні виробники в усьому світі. Це вигідно як самому заводу, так і іншим операторам органічного ринку країни, які з ним пов'язані економічно і територіально. Зокрема, обладнання для переробки соняшника «Укролія Органік» придбала у вітчизняного виробника у Харкові. Постачатимуть органічний соняшник і сою, крім «Агроєкології», також інші сертифіковані господарства, насамперед, – розташовані в Полтавській області. Крім того, після переробки сировини на олію, залишається соняшникове лушпиння й макуха соняшнику й сої. Все це – цінна сировина для інших виробників. Так, поруч із новим заводом розташоване підприємство з виробництва комбікормів, яке охоче забиратиме макуху. Тут також налаштовані запуску виробництво органічної продукції. Зараз в Україні прак-

тично неможливо знайти органічні комбікорми, і це – проблема для виробників органічної продукції тваринництва. Тож є сподівання, що незабаром на Диканщині цю проблему вирішать. Соняшникове лушпиння на новому заводі поки що використовують як паливо. Утім, ним уже зацікавилися виробники органічних грибів. Адже лушпиння – чудовий субстрат для їхнього вирощування. Зараз ідуть переговори і у цьому напрямку.

...Запуск нового виробництва – завжди подія. Особливо, якщо це виробництво не звичайне, а нішеве, орієнтоване на випуск продукції корисної. Тому на урочисту церемонію його відкриття з'їхалися і партнери – виробники сировини, імпортери, представники Міністерства аграрної політики і продовольства, місцевої влади. Юрій Шевченко провів для гостей екскурсію підприємством. Вони змогли оглянути лінії з переробки соняшника й сої, складські, офісні приміщення. Було й урочисте перерізування червоної стрічки. Особливий захват викликала участь у церемонії безпосереднього пуску виробництва, коли його керівники натиснули символічну червону кнопку і розпочалося вироблення першої партії органічної соняшникової олії. Через деякий час всі охочі також змогли побачити, як перші її літри надійшли з виробничої лінії. Звісно, було й чимало привітань від гостей, відбувся обмін думками.

– Протягом останніх двох років в області з'явилося 12 нових органічних підприємств, – поінформував присутніх директор Департаменту агропромислового розвитку Полтавської облдержадміністрації Сергій Фролов. – На сьогодні сертифіковане вже 21 підприємство. Близько 20 тис. га перебуває під органічним виробництвом. Це – 1,5% площі сільськогосподарських земель області, тоді як в Україні в цілому – 1%.

Генеральний директор ПП «Агроєкологія» Гліб Лук'яненко закликав колега-аграріїв не боятися вирощувати органічну продукцію, зокрема, соняшник. Адже вона потрібна й перспективна.

– Я радий, що зерно, яке ми відправляли на експорт, залишається в Україні, – сказав Гліб Віталійович. – Тим, хто теж замислюється вирощувати органічний соняшник, скажу, що це реально. Так, для цього необхідна інша концепція виробництва, інша техніка. Та якщо захотіти – все вийде.

Цю просту істину підтверджує сорокарічна історія органічного виробництва в «Агроєкології», заснована на ідеї служіння рідній землі, суспільству й державі.

Ганна Козельська

Події

Підтверджена правда про Семена Антонця

Початок на 1 стор.

Зрештою, поема була написана, видана й знайшла своїх читачів. З часу її виходу більша частина тиражу вже розійшлась. Науковці й аграрії з інших областей, які знають Семена Свиридоновича, цікавляться його діяльністю, почувши про цей твір, зверталися до своїх полтавських колег із проханням надіслати примірник книги.

Високу оцінку твору з точки зору фахівця-літературознавця дала кандидатка філологічних наук, доцент ПНПУ Віра Мелешко:

– Тут зійшлися митець, ужинок якого – 21 книга, і аграрій, ужинок якого – органічне землеробство. Поема «Коваль не лиш своєї долі» – це біографічно-художній твір. З кінця ХХ століття література, яка містить підтвержену правду, дуже важлива для читача. А Івану Нечитайлу довіряти можна, адже під час написання своїх книг він працює з документами. На сторінках поеми він прямо говорить про свою одночасність і однопросторовість із Семеном Антонцем. Говорити про людину, яку знаєш, важко і відповідально. Треба сказати правду. У своєму творі Іван Нечитайло вдало поєднав правду і красу.

Представниця педуніверситету подякувала Івану Яковичу за поему, а Семену Свиридоновичу – за органічне землеробство, та не менше – за Хатки. Адже те, що Короленкова дачазбережена, дуже важливо для кожного, хто має відношення до університету, який носить ім'я письменника-гуманіста.

Своїми спогадами про спільну роботу з Семеном Свиридоновичем поділилися професор кафедри землеробства та агрохімії ПДАА Микола Опара, активні громадські діячі, а в минулому – працівники органів влади – Борис Чичкало, який обіймав посаду заступника голови виконкому Полтавської обласної ради, Валентин Шаповал, котрий багато років очолював санітарно-епідеміологічну службу області. Іван Голей, який працював на посаді заступника першого секретаря Полтавського обкому з питань сільського господарства, розповів про часи, коли перший секретар обкому Федір Моргун впроваджував безвідвалку на теренах Полтавщини. Разом із ним опановував цю систему в своєму господарстві Семен Антоненко. На його прикладі потім навчалися керівники інших господарств. Під час презентації виступив син Федора Моргун – професор кафедри психології ПНПУ Володимир Моргун, поет. Своїми віршованими рядками про Семена Антонця він поділився із присутніми.

Узагалі поезія цього дня звучала з уст багатьох талановитих людей. Так, учасником заходу було цікаво дізнатися, що вірші про С.С. Антонця також написала його землячка, яка ходила з ним

Виступ екологічної бригади «Джерело»

до однієї школи, Лідія Васькова. А один із улюблених творів Семена Свиридоновича – романс про духмяні грона білої акації у виконанні Віри Мотчаной, солістки ансамблю пісні і танцю України «Лтава», додав усім романтичного настрою.

Зрештою, висновок присутніх був однозначний: поема читається на одному подиху і розкриває етапи шляху Семена Антонця до створення системи органічного землеробства. Та водночас у всіх учасників заходу було побажання: побачити продовження поеми – розповідь про сьогоднішній «Агроєкології» та її засновника, про всесвітню славу його системи землеробства. Іван Якович пообіцяв, що намагатиметься це зробити, і зізнався, що вже написав кілька нових рядків і сподівається, що з них народиться гідне продовження поеми.

Слава шишацького краю

15 грудня презентація поеми «Коваль не лиш своєї долі» відбулася у Шишацькому селищному будинку культури. Ця подія привернула увагу мешканців шишацького краю, і до будинку культури з'їхалися гості не тільки із самого райцентру, але й із інших сіл району. Була тут і поважна публіка, яка знає автора і героя поеми особисто, і школярі, для яких цінна можливість доторкнутися

до сьогодення й історії, що возвеличують рідний край.

Ведучими презентації були директор Шишацького краєзнавчого музею Наталія Прасольченко і методист Олена Чернова. Вони представили автора твору і гостей заходу, яскраво розповіли про життєвий шлях героя поеми, щедро цитували віршовані рядки.

Публіка тепло зустріла автора поеми Івана Нечитайла, який передав слово доценту кафедри екології ПДАА Віктору Самородову. Віктор Миколайович провів паралелі між минулою й сучасною Шишацьщиною. Розповів присутнім, що їхній земляк письменник Микола Гоголь у 2-му томі «Мертвих душ» описував поля поміщика Костанжогло, на яких, коли в інших була посуха, о – не було посухи і, коли в інших був неврожай – не було неврожаю. Це, фактично, були описані елементи системи органічного землеробства. Прообразом цього гоголівського персонажу був миргородський поміщик, лісовод, агроном Василь Ломиковський. Саме на Шишацьчині академік Володимир Вернадський сформулював вчення про живу речовину, яке стало однією з основ господарювання у гармонії з природою. У наші дні всі ці ідеї й передбачення втілені Семеном Антонцем у стрункій і дієвій системі органічного землеробства. Іван Нечитайло зробив цю систему доступною для розуміння й читачам, далеким від сільського господарства, роз-

повівши про нею мовою поезії.

Цікаво було присутнім почути виступ Ганни Грибан, видавця поеми, засновника й директора ПП «Художньо-рекламне агентство «Дивосвіт». Про значення звитяжної праці Семена Антонця для району говорили голова Шишацької об'єднаної територіальної громади Олександр Тутка, заступник голови райдержадміністрації Юрій Онацько, керівник районного відділу культури і туризму Любов Титаренко, краєзнавець Василь Магда.

– Пишаюсь тим, що маю можливість жити і працювати на тій землі, де живе і працює Семен Свиридонович Антоненко, – зізнався Олександр Тутка. – Протягом цього року у нашій громаді побувало близько 40 делегацій. І перше, про що вони запитують, – про «Агроєкологію». Приємно, що Семен Свиридонович – людина, яка створює позитивний імідж нашого краю. Він – патріот України. Зараз є чимало «патріотів», які лише співають гімн і нічого більше не роблять. А Семен Антоненко робить просту справу – працює на землі, не вносячи хімікатів. І це – справжній патріотизм. За цією справою майбутнє, бо це – здоров'я наших людей.

– Коли земля скрізь виснажена, тут, в «Агроєкології», вона збережена, – продовжив Юрій Онацько. – Ми прагнемо в Європу, але вона вже поруч – на полях С.С. Антонця. І вся Європа приїжджає сюди за досвідом.

Любов Титаренко у своєму виступі зазначила, що герой поеми, відомий аграрій С.С. Антоненко – людина, яка прославилася шишацьку землею.

Далі своє вагоме слово про захист природи і важливість органічного господарювання, зокрема в «Агроєкології», сказала молодь – екологічна бригада «Джерело» Сагайдацького навчально-виховного комплексу.

У фойє СБК на всіх чекала ще одна культурна подія – відкриття виставки картин Ганни Грибан. Ганна Петрівна закінчила Миргородський керамічний технікум ім. М. Гоголя, згодом – Поліграфічний інститут за фахом художник-ілюстратор. Тож проілюструвала дуже багато книг відомих письменників і поетів. Не припиняє улюбленої художньої праці дотепер, приділяючи їй не менше уваги, ніж видавничій діяльності.

...Кажуть, що не ми вибираємо часи, в які жити, а часи вибирають нас. І натхненна праця хлібороба Семена Антонця та поета Івана Нечитайла свідчить, що, якими б не були ці часи, людина може багато зробити для суспільства, для своєї держави і народу. І на якій би ниві вона не працювала, бажання робити добро обов'язково дасть свій ужинок.

Галина Озерська

Особистість

На першому місці – людина праці

Багато років на захисті прав людей праці в усьому світі стоять професійні спілки. Є таке об'єднання і в ПП «Агроєкологія». Уже майже три десятиліття очолює його Василь Григорович Хоролець.

Перші робітничі ради з'явилися ще у XVIII столітті у Англії. Потім профспілковий рух поширився і в інших країнах. Спілки відстоювали права працівників на вільний, безпечний труд, закріплення їх у відповідному законодавстві. Ця боротьба тоді була запеклою: профспілки вели переговори з роботодавцями, просували закони, організували страйки, виводили людей на мітинги. Значною мірою саме завдяки цій діяльності зараз у всіх розвинених країнах існує і 8-годинний робочий день, і певна кількість вихідних на рік, і оплачувані відпустки, і обмеження для звільнення працівників, і ще багато прав, до яких ми ставимося, як до чогось природного. Велику роль відігравали профспілки і в радянські часи. Зокрема, вони мали велику мережу оздоровчих закладів, де могли за символічну суму відпочити робітники та їхні діти, організували свята, до них зверталися люди у разі якоїсь несправедливості на роботі.

На жаль, у сучасних умовах діяльність профспілок стала набагато скромнішою. Утім, це не стосується нашого підприємства. В «Агроєкології», як і раніше, профспілка діє – завдяки тому, що керівництво підприємства розуміє важливість повноцінної роботи цього органу, і тому, що на чолі профкому стоїть професіонал цієї справи Василь Хоролець. І, напевне, його успішну діяльність у цій царині можна пояснити тим, що він сам багато років працював у сільському господарстві, і, звісно, його людськими якостями.

Василь Хоролець народився 30 листопада 1937 року. Майже все життя Василя Григоровича пов'язане із Шишаччиною, де зародився його

хліборобський рід. Чимало випробувань випало на його долю в дитинстві: війна забрала батька й старшого брата, у повоєнні часи довелося й голодувати, і важко працювати. Перший запис у трудовій книжці з'явився 1950 року, коли Василь був ще підлітком. Працював у колгоспі ім. 20-річчя РСЧА. Встигав також і у школі навчатися, і матері допомагати. А ще мав мрію: як багато повонених хлопчаків, хотів стати трактористом. Тому після закінчення семирічки пішов навчатися на курси трактористів при МТС. Закінчивши їх, отримав роботу на тракторі. Тодішні трактори не порівняти із сучасними. Василь Григорович починав свою роботу на ХТЗ і «Універсалах», які навіть не мали гумових шин. Вони їздили на залізних колесах із шипами, тому, наприклад, щоб розвернути таку машину, треба було чимало зусиль і вправності. Кабіни такі трактори теж не мали, а сидіння було залізним. Та й потужність таких машин за нинішніми мірками була малою, тож, щоб виконати сільгоспроботи вчасно, доводилося працювати і вдень, і вночі. Та все ж робота приносила задоволення, адже молодість не боїться труднощів.

Завдяки знанню техніки, любові до неї, коли прийшла пора йти до армії, потрапив до танкових військ. Відслуживши, повернувся у колгосп. Щоправда, об'єднавшись із ще одним господарством, він уже носив ім'я Орджонікідзе. Колгосп мав потребу в комбайнерах, тож, закінчивши відповідні курси, наступного літа Василь Григорович пересів на комбайн. Цю техніку також опанував досконало. Спочатку працював на комбайнах С-4 та СК-3, яких сьогоднішні механізатори, напевне, й не бачили, а потім отримав потужнішу й комфортнішу «Ниву» СК-5. На своєму рахунку має понад три десятки жнив і незліченну кількість зібраного зерна. Знаходив для себе заняття й після жнив – узимку працював фуражиром на фермі.

Та керівництво й колгоспники поважали Василя Хорольця не лише за відповідальне ставлення до праці, але й за людяність, справедливість, чуйність. Людина з такими якостями могла

Фото Ірини Козельської

Василь Григорович Хоролець

не тільки з технікою працювати, але й іншим допомагати. Так і сталося: 1988 року Василю Григоровичу запропонували очолити профспілковий комітет господарства. Головою колгоспу тоді працював Семен Свиридонович Антоненко. Він був вимогливим керівником, новатором, вимагав дотримання дисципліни, але водночас дбав про підлеглих, завжди намагався будувати з ними добрі стосунки. На запитання, чи доводилося голові профкому захищати працівників від дій тодішнього керівництва, Василь Григорович відповідає:

– Ні, захищати не доводилося. Якщо виникала якась конфліктна ситуація, Семен Свиридонович завжди швидко вирішував цей конфлікт. Він

ні на кого не тримав зла. І якщо траплялися непорозуміння по роботі, яких на виробництві неможливо уникнути, то це не позначалося на стосунках із людиною. Він завжди все вирішував по-справедливості, і люди це бачили й цінували.

А поза роботою у колгоспі ще багато чого відбувалося – свята, спільні виїзди на природу. Тут вистачало роботи й профспілковому керівнику. Він допомагав працівникам з путівками, організував свята, подарунки дорослим і дітям, звісно ж і стежив за тим, щоб усіх вимог трудового законодавства у господарстві дотримувалися, правильно оформлювали трудові книжки, прийом на роботу і звільнення тощо. Цікаво проходили у колгоспі новорічні свята. Тоді на кожній фермі ставили ялинку, організували святковий стіл, для якого колгосп надавав продукти, влаштовували новорічні «вогники» з Дідом Морозом, Снігуронькою і виступами художньої самодіяльності. Семен Свиридонович і представники керівництва обов'язково приїжджали на ферми, щоб привітати працівників із Новим роком.

Голова профкому продовжує цю роботу і тепер. Люди звертаються до нього за порадою, вирішенням питань, що стосуються трудового законодавства. І знають, що Василь Григорович допоможе, розтлумачить незрозумілі питання, знайде правильне рішення. Традиційно профком бере участь і в організації свят, забезпеченні колективу подарунками.

Як і багато десятиліть поспіль, Василь Хоролець весь час у праці. Його трудовий стаж налічує вже 67 років! Але він не думає про відпочинок, адже знає, що його робота потрібна людям. Нещодавно Василь Григорович відзначив своє 80-річчя. З ювілеєм його щиро вітали засновники й керівники підприємства, колеги, родина. Ми приєднуємося до всіх привітань і бажаємо здоров'я, сил і наснаги у його труді ще на довгі роки, завжди гарного настрою, миру в душі, родинного затишку, любові, щастя, благополуччя і всього найкращого.

Юлія Лега,
завідуюча відділом кадрів

Шкільне життя

Птахи і ялинки під опікою учнів

Михайликівські школярі з дитинства вчать берегти природу і вже зараз роблять для цього конкретні справи.

Нещодавно учні 5 класу з класним керівником, вчителькою біології Марією Булах провели захід «Зустріч зимових птахів». Вони самі зробили близько десятка годівничок різних конструкцій – і простих, з пластикових пляшок, і складніших, з дахом, що захищає корм від снігу.

Годівнички розвішали біля школи й почали підгодовувати птахів. Для цього діти з різних класів приносять насіння, крихти, сало. Чергові класи обов'язково стежать, щоб годівнички не були порожніми. Школярі радіють, що до цієї «дальні» злітається різне птаство, якому не доведеться голодувати, навіть коли землю вкрив сніг. Найбільше тут збирається синичок. Вони не дуже бояться

людей і із задоволенням відвідують годівничці. А ще вони харчуються на ялинках, де вирів «урожай» шишок.

Ялинки – також об'єкт турботи школярів. Вже кілька років у нас існує чудова традиція: ми не використовуємо під час новорічних свят зрубани ялинки. У школі ми ставимо штучне деревце. Але найбільше любимо проводити святкові заходи на свіжому повітрі, біля живої ялинки на подвір'ї. Учні самі роблять для неї іграшки, прикрашають її. І усвідомлення того, що ялинка стає повноправним учасником свята й не страждає через це, дуже важливе для дітей, виховує в них любов до всього живого, навчає правильно поводитися у довкіллі.

Анатолій Маначинський,
педагог-організатор

Ставківські школярі отримали нагороди

Веселошамі і приємними сюрпризами запам'ятається Новорічний ранок учням Ставківського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад».

28 грудня у школі відбувся традиційний святковий захід, під час якого підвалили підсумки календарного року і першого навчального півріччя. Учні, які добились найбільших успіхів у навчанні, були активними у житті школи, позашкільних заходах, отримали заслужені нагороди. Так, школярям, які вибороли призові місця в предметних олімпіадах, директор НВК Ніна Перепелиця вручила дипломи від відділу освіти Зінківської РДА.

Рішення нагородити молоді і захопити до нових перемог прийняло і керівництво ПП «Агроєкологія». Десять ставківських школярів отримали грамоти з унікальним індивідуальним дизайном і грошові винагороди від підприємства. Це відмінники, переможці, призери і активні учасники предметних олімпіад і конкурсів. Вони показали в році, що минає, дуже високі результати. Так, дев'ятикласниця Аміна Чаус стала учасницею, призеркою і переможницею у трьох районних олімпіадах та двох конкурсах. Зараз вона готується до участі у обласній олімпіаді з правознавства, як переможниця районного етапу. Також успіхи у районному етапі мають Владислава Йовенко (9 клас), Ярина Шапаренко (6 клас), Максим Курбала (6 клас), Нікіта Бровко (5 клас), Таїсія Хоменко (7 клас), Анна Храпач (8 клас), Валерія Білоус (11 клас), а Анжела Самсоненко (6 клас) і Валентина Дудніченко (10 клас) відзначені за відмінне навчання. Школярів привітали головний агроном ПП «Агроєкологія» Сергій Козін і завідувача відділом кадрів Юлія Лега і побажали їм подальших успіхів і перемог.

Солодкими призами порадувала дівчому Ставківська сільська рада. А самі учні підготували цікаву новорічну програму з виступами учасників художньої самодіяльності школи.

Олександр Фесенко, економіст

Добрі справи

Обробіток городів – для орендодавців

До настання морозів селяни завжди закінчували всі необхідні роботи на полях і городах. І ПП «Агроєкологія» у цьому є надійним помічником для орендодавців.

Обробіток городів орендодавців – один із пунктів соціальної програми «Агроєкологія». Оранка присадибних ділянок відбувається напередодні опалювального сезону, коли будь-який господар намагається зберегти гроші на енергоспів. Тому й можливість заощадити на обробітку землі дуже важлива для жителів навколишніх сіл.

Місцеві мешканці віддають перевагу плужному обробітку. Оскільки в «Агроєкології» немає знарядь для місцевими фермерами, а ті вже проводять оранку. Контролювали якість цих робіт і вели облік працівники «Агроєкологія» – Микола П'янида (Ставківська сільська рада), Василь Сисюк (Михайликівський старостат), Юрій Сухоручко (Покровський старостат).

Цього року обробіток городів дещо затягнувся, адже проведенню робіт заважали дощі. Проте, до настання зими оранку було завершено. В цілому було зорано 130 га присадибних ділянок.

Люди задоволені обробітком, його якістю. А підприємство вже вкотре довело, що є соціально відповідальним, виконує обіцянки й живе справами селян, які довірили йому свою землю.

Інга Тараскова,
головний економіст

Зимові пригоди з казковими героями

Весело і цікаво розпочалися зимові свята для дітлахів Михайликів і Покровського: 20 грудня їх привітали казкові герої.

Цього дня до Михайликівського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітній навчальний заклад І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» завітали актори Полтавського академічного обласного лялькового театру. Вони порадували малечу виставою «Новорічні пригоди Умки». Та це була не проста вистава – актори поєднали її зі святковою програмою з танцями, іграми й конкурсами. Розважали діток не лише ляльки, але й артисти у костюмах улюблених казкових героїв. Тож маленькі глядачі були у захваті і від вистави, і від можливості погратися й поспілкуватися з ведмедиком Умкою, Снігуронькою, Сніговичком та іншими персонажами.

Із ляльковим театром наша школа дружить уже кілька років. Дітки бувають на виставах у Полтаві. Але одночасно поїхати можуть не більше 25 учнів – стільки місць у шкільному автобусі. А цього разу поради святу змогли близько 80 дітей. Адже казкове дійство зібрало учнів молодших та середніх класів Михайликівської школи, вихованців дитячого садочка, а також приїхали студії школярів з Покровського. Ми впевнені, що святковий настрій і гарні спогади про цей день у них збережуться надовго.

А організувало це свято для наших дітей ПП «Агроєкологія», яке виділило для цього кошти. Вчителі, батьки, діти вдячні колективу підприємства за цей чудовий подарунок, за небайдужість та бажання робити добро.

Оксана Шоцька, заступник директора

Духовність

Мелодія молитви

Незабаром – Різдво. Цьому великому святу радітиме весь православний люд. А церковні дзони рознесуть щасливу звістку про народження Спасителя по всьому світу, наповнивши радісною мелодією землю й небеса.

Дзони співатимуть скрізь – по різних країнах, містах і селах. Свої ноти в цю пісню вплетуть і дзони храму праведного Симеона Богоприємця в Михайликах. Віднедавна їхні голоси сполохують тишу села регулярно. Та чи знаємо ми, навіщо потрібні у церкві дзони і що означає їхній спів? Про це ми запитали в секретаря Полтавської єпархії протоієрея Михайла Волощука.

– Дзвін – це мелодія молитви, – пояснив отець Михайл. – Адже те, що призиває до спілкування з Богом, – це вже молитва.

– В яких випадках подають голос дзони?

– Насамперед, вони скликають вірян на богослужіння, сповіщають про здійснення певних його частин. Б'ють у дзони під час православних свят. Дзвонять, коли зустрічають архієрея. Бувають і поминальні дзони, щоправда, це поширене більше на Західній Україні. Залежно від того, що саме має виражати мелодія, застосовують різні види дзвону: благовіст, перебір, передзвін, дзвоніння.

– Які бувають дзони?

– Є багато видів. Але основний – це Благовіст. Навіть якщо у церкві є лише він, вже можна в нього вдарили, призиваючи на службу.

– А у Михайликах які дзони встановлені?

– Тут – так звана мала дзвонниця, яка складається із п'яти дзвонів. Це – основа, якої достатньо для повноцінного передзвону. Кожен має власне ім'я. Так, Благовіст – це іменний дзвін храму праведного Симеона Богоприємця. Решта названі на честь людей, які мають відношення до будівництва храму. У подальшому можна додавати й інші дзони.

– Кажуть, що є певні секрети у виготовленні дзвонів, наприклад, спеціальні рецепти металу, які знають лише окремі майстри. Це насправді так?

– Традиційно дзони роблять зі сплаву міді й олова. Проте, рід не лише у металі. Мають значення і правильні пропорції, і товщина стінок тощо. Звісно, в кожного майстра є власний секрет. Наприклад, форма може бути різною, а майстри шукають способи, щоб у дзвона саме цієї форми був гарний звук. А ще – не можна робити дзони без віри. Кажуть, якщо між майстрами немає злагоди, – обов'язково буде брак. Бувають і шахраї, які намагаються робити дзони з дешевших сплавів. Але таким шляхом не вийде отримати повноцінне звучання.

– А хто робив михайликівські дзони?

– Тривалий час за радянської влади в Україні взагалі не робили дзони. Відродилося це ремесло вже після здобуття незалежності. Одним із найстаріших, вже за нинішніх часів, вважається дніпропетровське ТОВ НВП «Благовіст-1», яке працює з 1991 року. На ньому виготовляють дзони з достатньо високим рівнем звучання. Там і замовляли дзони для храму праведного Симеона Богоприємця.

– Але ж звучання, напевне, залежить не тільки від технології виготовлення?

– Так, дзони треба ще й правильно повісити. Іноді, наприклад, їх намагаються вшити на металевий швелер. Але так вони звучати не будуть. Обов'язково треба кріпити на дерев'яний брус, або, принаймні, ізолювати від металевої балки. І жорстко закріплювати їх також не можна. Щоб отримати максимально мелодійне звучання, треба, щоб дзвін висів вільно. У Михайликах ми так і зробили, розмістили дзони вільно на дубовому брусі.

– А як щодо дзвонаря? Мабуть, мистецтву гри потрібно навчатися?

– Цьому навчають у духовних навчальних закладах, тому настоятель храму протоієрей Георгій Бабанський володіє технікою гри на дзвонах.

– Якоюсь почула від жителів Михайликів, що дзони своїм звуком відганятимуть від села нечисту силу. Це забобони, чи й справді так?

– Там, де є молитва до Бога, немає місця темним силам. А оскільки звук дзвонів – це молитва, то, дійсно, він їх відганятиме.

Фото Георгія Бабанського

Додамо ще кілька цікавих фактів про дзони. Так, їх вважають одними із найдавніших музичних інструментів світу – наприклад, китайським дзонам уже більше п'яти тисяч років. Різні народи світу використовують дзони, дзвонники й дзвіночки як у релігійних ритуалах, так і для цілком матеріальних потреб. Наприклад, широко відомі дзони на кораблях і на маяках. До появи сучасних засобів зв'язку вони повідомляли про наближення ворогів, пожежі, скликали на віче. Чимало композиторів минувшини й сучасності використовували звук дзвонів у своїх творах, тож у багатьох оркестрах є відповідні музичні інструменти.

Але в Європі дзони все ж у першу чергу асоціюються з християнством, з ним невід'ємно пов'язана їхня історія у цій частині світу. За церковними переказами, вперше їх використали італійські християни в IV–V столітті. Але документальні підтвердження існування церковних дзвонів відносяться до VII століття. На території сучасної України уперше дзони згадані в літописах X–XI століття. Вони з'явилися у церквах Києва і зрештою поширилися по всіх храмах.

У радянські часи гоніння на релігію позначилися і на дзвонах. Церкви руйнували, а дзони відправляли на переплавку. Тому старовинних дзвонів збереглося не так багато. Деякі з них опинилися в музеях. Наприклад, в експозиції Полтавського краєзнавчого музею можна побачити дзвін «Казі-Кермен», відлитий 1695 року з трофейних турецьких гармат на честь взяття фортеці Казі-Кермен, у боях за яку брав участь і Полтавський полк. Двохтонний дзвін передали головному храму міста – собору Успіння Пресвятої Богородиці. З його дзвіниці він і благовістив, аж поки ледь не потрапив на переплавку в 1930-му році. З великими труднощами вдалося врятувати його як пам'ятку ливарного мистецтва і передати до краєзнавчого музею. Вдруге цей дзвін ледь не втратили під час Другої світової війни. Разом з іншими цінними експонатами музею дзвін евакуювали до Сибіру, але там, через якусь помилку, хотіли відправити у піч. На щастя, цього не сталося, і «Казі-Кермен» повернувся до Полтави, де й зараз прикрашає собою колекцію головного музею Полтави. До речі, в Україні, у Луцьку, є й спеціалізований музей дзвонів.

Утім, бути музейними експонатами – не найкраща доля для дзвонів. Вони мають співати-молитися. До недавнього часу на Полтавщині проводився Міжнародний фестиваль церковного дзвону «Диканські передзвони». Ця подія збирала у Диканьці дзвонарів з багатьох храмів і всіх бажаних насолодитися благородним звучанням церковних дзвонів. На жаль, нині проведення цих фестивалів припинилося.

Але дзони продовжують звучати. Своєю молитву творять вони і в Михайликах – завдяки людям, які звели храм праведного Симеона Богоприємця. І голоси цих дзвонів проникають до самого серця, скликаючи людей до церкви, закликаючи до спілкування з Богом.

Тетяна Огнева

Вітаємо з ювілеєм!

6 грудня своє 65-річчя відзначив директор Ставківської філії ПП «Агроєкологія»

Михайло Олексійович КУРБАЛА

Уже багато років він очолює цей великий підрозділ підприємства, щодня вирішуючи багато організаційних і виробничих питань, проявляючи виваженість, терпіння, застосовуючи професійні знання і життєву мудрість. Під його керівництвом колектив філії працює успішно і з року в рік має високі виробничі показники. Від усього серця вітаємо Михайла Олексійовича з ювілеєм та бажаємо міцного здоров'я, довголіття, гарного настрою, задоволення від праці, подальших успіхів, щастя, благополуччя.

6 грудня своє 55-річчя святкував бригадир Ставківської тракторної бригади

Іван Іванович СИВОЛОГА

Щиро вітаємо ювіляра з цією знаменною датою та бажаємо здоров'я, невичерпного оптимізму, радості від кожного дня, успіхів у професійній діяльності, родинного затишку, щастя, добробуту.

23 грудня ювілей відзначила професіонал своєї справи, чудова людина, бухгалтер ПП «Агроєкологія»

Валентина Іванівна ЧОРНОБАЙ

Від усього серця вітаємо Валентину Іванівну з днем народження та щиро бажаємо міцного здоров'я на довгі роки, радості від життя, успіхів у роботі, сімейного щастя, благополуччя і всього найкращого.

Засновники, дирекція, колектив ПП «Агроєкологія»

Цікавинки

Новорічна мода – 2018: мінімалізм і ретро

З року в рік змінюється мода на новорічний дизайн.

Нині переважають тенденції до використання мінімалістичного стилю, старовинних різдвяних ідей і вінтажних іграшок.

Мода на старі новорічні іграшки зараз – у розпалі. За кожен таку фігурку середини минулого століття європейці викладають на аукціонах по кілька десятків і сотень євро. А для жителів нашої країни це нагода обійтися бюджет-

ним варіантом у підготовці до свята. Адже багато в кого збереглися іграшки радянських часів. Ними можна сміливо прикрасити ялинку і кімнату. У моді й саморобні іграшки.

Ялинка може бути як натуральною, так і штучною, – фіолетового, рожевого, блакитного, золотого й білого кольорів.

Ще один бюджетний варіант: оформлення у стилі мінімалізму. Наприклад, замість ялинки можна зробити пірамідку з металевих планок. У тренді скандинавський стиль, який передбачає використання гілок ялини і туї, калини, сніжноягідника, обліпихи чи шипшини разом із ягодами, пагонів плодівих дерев, як самих по собі, так і

для виготовлення гірлянд, вінків, композицій.

Залишається у моді оформлення гірляндами. Дизайнери радять розвішувати світлодіодні гірлянди всюди, де підкаже фантазія. Серед варіантів – світлове обрамлення дзеркала або вікна, сяюча завіса, що відділяє ліжку чи затишний куточок великої кімнати...

Отже, нинішня новорічна мода дає простір для фантазії і не вимагає великих витрат. Тільки не забудьте головний секрет: все має бути зроблене з любов'ю. Адже це важливіше за будь-який стиль і ніколи не вийде із моди.

Варвара Лисенко

Михайликівські аматори сцени запрошують земляків разом зустріти свято.
Новорічний концерт відбудеться у Михайликівському СБК 30 грудня о 18.00.
Будемо вам щиро раді!

Учасники художньої самодіяльності і церковна громада Михайликів щиро запрошують усіх на Різдвяний концерт. Звучатимуть колядки у виконанні дітей, чоловічого і церковного хорів, а Різдвяна сценка допоможе глибше зрозуміти суть цього великого свята.
Чекаємо на вас у Михайликівському СБК 14 січня о 14.00.

«АГРО-ЕКО» – науково-виробниче видання ПП «Агроєкологія»

Зареєстровано управлінням у справах преси та інформації облдержадміністрації 25.08.2003 р. Св. ПЛ 596

ЗАСНОВНИК:
Приватне підприємство «Агроєкологія»
ВИДАВЕЦЬ:
Приватне підприємство «Агроєкологія»

ШЕФ-РЕДАКТОР:
С.С. Антоненч
ВІДПОВІДАЛЬНА ЗА ВИПУСК:
Г. А. Козельська

РЕДКОЛЕГІЯ:
А.С. Антоненч,
В.М. Самородов,
К.І. Ярченко,
Ю.Д. Лега.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
38013, Шишацький район,
с. Михайлики, вул. Леніна, 26
тел. (05352) 9-78-59, 9-76-36.
Газета виходить двічі на місяць.
Наклад: 1300 екз.

ВІДДРУКОВАНО
у ТОВ «Видавництво «Миргород»
Зам. №
Розповсюджується безкоштовно.